

T.C.

ANKARA

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1681

KARAR NO : 2019/768

DAVACI : İbrahim Damatoğlu

VEKİLİ : Av. Meltem Salman - Adakale Sok. No:28/1 Yenişehir/Ankara

DAVALI : İçişleri Bakanlığı - Ankara

VEKİLİ : I. Hukuk Müşaviri Yrd. Kemal Kahraman - Aynı Yerde

DAVANIN ÖZETİ : Davacı tarafından, 10.10.2015 tarihinde Ankara Valiliği'nin verdiği izinle tertip edilen miting sırasında Ankara Garı önünde meydana gelen bombalı saldırıda yaralanması nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü 500.000,00-TL manevi zararın tazmini istemiyle davalı idareye yapılan 08.12.2015 tarihli başvurunun zımnen reddedildiği, saldırıda yaralandığı, pek çok arkadaşı acı biçimde kaybettiği, ağır acı ve ıstırap içinde olduğu, idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, 40.000,00-TL manevi tazminatın 10.10.2015 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davacının patlamada yaralandığının tespit edildiği, sulh yoluyla maddi zararlarının karşılandđı, manevi tazminat istemine yönelik başvurusu ile ilgili olarak yasa gereği Zarar Tespit Komisyonunca herhangi bir işlem yapılamadığı, manevi zararların 5233 sayılı Kanun kapsamı dışında olduğu, gerekli güvenlik tedbirlerinin alındığı, dolayısıyla idarelerinin hizmet kusurunun bulunmadığı, diğer yandan "sosyal risk ilkesi" gereğince de sorumluluklarının bulunmadığı, davanın haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 3. İdare Mahkemesi Hakimliği'nce dava dosyası incelenerek, davacının duruşma talebi, dosyadaki bilgi ve belgelerin işin esasını çözmeye yeterli olduğu görüldüğünden usul ekonomisi ilkesi de dikkate alınıp reddedildi, işin gereği düşünüldü:

Dava, davacı tarafından, 10.10.2015 tarihinde Ankara Garı önünde meydana gelen patlama nedeniyle yaralanması sonucu maruz kaldığını ileri sürdüğü 500.000,00-TL manevi zararın tazmini istemiyle davalı idareye yapılan 08.12.2015 tarihli başvurunun zımnen reddedilmesi üzerine 40.000,00-TL manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun Doğrudan "Doğruya Tam Yargı Davası Açılması" başlıklı 13. maddesinde; "İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava açma süresi içinde dava açılabilir. Görevli olmayan adli ve askeri yarı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz." hükümlerine yer verilmektedir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde; Türkiye Cumhuriyetinin, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu; 5. maddesinde; devletin temel amaç ve görevlerinin, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak,

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1681

KARAR NO : 2019/768

kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak olduğu; 125. maddesinde; idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, aynı maddenin son fıkrasında, idarenin eylem ve işlemlerinden doğan (maddi ve manevi) zararı ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

İdarenin hukuki sorumluluğu, kamusal faaliyetler sonucunda, idare ile bireyler arasında bireyler aleyhine bozulan ekonomik dengenin yeniden kurulmasını, idari etkinliklerden dolayı bireylerin uğradığı maddi zararlar yanında manevi zararların da idarece tazmin edilmesini sağlayan hukuki bir müessese olup, kamusal faaliyetler nedeniyle bireylerin malvarlığında ortaya çıkan eksilmelerin ya da artma imkanından yoksunluğun giderilebilmesini, yine bu surette oluşan manevi zararların karşılanabilmesi için aranılan koşulları, uygulanması gereken kural ve ilkeleri içine almaktadır.

Anayasa'nın anılan 125. maddesinde de belirtildiği üzere, idare, kural olarak, yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararların idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri uyarınca tazmininin yanında, faaliyet alanıyla ilgili, önlemekle yükümlü olduğu halde önleyemediği bir takım zararları da nedensellik bağı aramadan tazmin etmekle yükümlüdür.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin "sosyal hukuk devleti" vasfına uygun olarak ve bu temel üzerinden, kollektif sorumluluk anlayışı çerçevesinde bilimsel ve yargısal içtihatlar ile geliştirilen sosyal risk ilkesi, Anayasanın yukarıda belirtilen amaçlarının gerçekleştirilmesine yönelik olup, esasta bilimsel ve yargısal içtihatlarla dayalı olarak geliştirilmiş olsa da, Anayasa'nın 6. maddesinde öngörülen, hiç bir organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağı kuralından hareketle, sosyal risk ilkesinin de tazminat hukukunun temel prensiplerine kaynak oluşturan Anayasa hükümlerine dayandığı kabul edilmelidir. Daha açık bir şekilde vurgulamak gerekirse, terör olaylarından zarar gören bireylerin maddi ve manevi zararlarının idari yargı mercilerinin toplumsal risk ilkesi uyarınca tazminine ilişkin kararları, konuyu düzenleyen genel bir yasa olmadığından, doğrudan Anayasanın öngördüğü ilkelere dayanmış; bu doğrultuda Danıştay tarafından da ilkeye uygulanabilirlik kazandırılmıştır.

Sosyal risk ilkesi ile toplumun içinde bulunduğu koşullardan kaynaklanan, idarenin faaliyet alanında meydana gelmekle birlikte, yürütülen kamu hizmetinin doğrudan sonucu olmayan, toplumsal nitelikli riskin gerçekleşmesi sonucu oluşan, sadece toplumun bireyi olunması nedeniyle uğranılan özel ve olağandışı zararların topluma pay edilerek giderilmesi amaçlanmıştır. Genel bir ifade ile "terör olayı" olarak nitelenen eylemlerin, Devlete yönelik olduğu, Anayasal düzeni yıkmayı amaçladığı, bu tür olaylarda zarar gören kişi ve kuruluşlara karşı kişisel husumetten kaynaklanmadığı bilinmekte ve gözlenmektedir. Sözü edilen olaylar nedeniyle zarara uğrayan kişiler, kendi kusur ve eylemleri sonucu değil, toplumun bir bireyi olmaları nedeniyle zarar görmektedirler. Belirtilen şekilde ortaya çıkan zararların ise, özel ve olağandışı nitelikleri dikkate alınıp, terör olaylarını önlemekle yükümlü olduğu halde önleyemeyen idarece, yukarıda açıklanan sosyal risk ilkesine göre, topluma pay edilmesi suretiyle tazmini hakkaniyet ve sosyal devlet ilkesi gereğidir. Devletin sosyal risk ilkesi sebebiyle ortaya çıkan hukuki sorumluluğu, varlık sebebi olan insanını yaşatmak ödevinin doğal sonucudur.

Öte yandan, terör eylemleri mağdurlarına tazminat ödenmesi amacıyla, Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının, Adalet ve İçişlerine ilişkin 24. başlığının "Yargının İşlevselliği ve Kapasitesinin Arttırılması Suretiyle Etkin Bir Yargı Sisteminin Tesis Edilmesi" alt başlığında "Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun Tasarısı"nın 2004 yılında hazırlanacağına taahhüt edilmiş olması ve Akdivar-Türkiye davasındaki durumun sıkça yaşanması üzerine gerek Devletin itibarının

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1681

KARAR NO : 2019/768

zedelenmesi, gerek yüklü miktarlarda tazminata mahkûm olunması, gerekse gerçekten mağdur olan bireylerin zararlarının sulh yoluyla karşılanabilmesi amacıyla 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkındaki Kanun 27.07.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanunda terör eylemleri nedeniyle oluşan maddi zararların sulh yoluyla çözümlenmesi öngörölmüş ve manevi tazminata ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiş ise de, manevi tazminat istemlerinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun öngördüğü usullere tabi yargısal incelemesinin yapılması gerekmektedir. Nitekim Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 08.02.2016 tarih ve E:2015/632, K:2016/188 sayılı kararı da bu yöndedir.

Anılan Kanun'un gerekçesinde, "*Devletin anayasal düzenini yıkmayı amaçlayan terör eylemlerine hedef olan kişiler kendi kusur ve filleri sonucu değil, toplumun bir bireyi olarak zarar görmekteyler. ... Ortaya çıkan bu zararın paylaşılması, toplumun diğer kesimleri ile zarara uğramış kişiler arasında fedakârlığın denkleştirilmesi, hakkaniyet ve sosyal hukuk devleti ilkelerinin bir gereğidir. ... İdarenin önlemekle yükümlü olduğu halde önleyemediği bu zararların, nedensellik bağı ve kusur koşulu aranmadan karşılanmasını kabul eden objektif sorumluluk anlayışına dayalı sosyal risk adı verilen bu ilke, bilimsel ve yargısal içtihatlarla da kabul edilmiştir. ... Bu çerçevede... terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütölen faaliyetler nedeniyle zarar gören kişilerin maddi zararlarının, idarece en kısa süre içinde ve sulh yoluyla karşılanması amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.*" denilmekle birlikte, komisyonlarda tartışılan manevi zararlara ilişkin olarak Kanun'da olumlu ya da olumsuz herhangi bir ibare yer almamaktadır.

Yine konuya ilişkin yasama çalışmalarından anlaşıldığı üzere, sözü edilen Kanun'un temel amaçlarından biri de yargı dışı bir yöntem geliştirilerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bu konuda yapılan başvuruları sona erdirip, bireyler aleyhine oluşan dengenin iç hukukta geliştirilen usullerle yeniden kurulmasını sağlamaktır. Bu çerçevede, halihazırda terör olayları nedeniyle uğranılan manevi zararların Anayasa'ya dayalı olarak sosyal risk ilkesi uyarınca tazmini olanaklı iken, yasama organınca, özellikle yaşam hakkı başta olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına yol açar nitelikte ve manevi tazminat ödenmesini engellemek amacıyla yönelik böyle bir kanunun yürürlüğe konulduğu söylenemez.

Terör eylemleri sonucu oluşan olaylar incelendiğinde, bir taraftan yakılan ev, ulaşılamayan arazi ve tarım gelirleri, telef olan hayvanlar ve gelirleri, yakıp yıkılan ev eşyaları, mağdurların sakatlıkları ya da yakınlarının ölmesi, vb. gibi maddi zararların meydana geldiği görölmekle birlikte, esasen terör eylemlerine bizzat şahit olan vatandaşların hayatları boyunca çektikleri ve çekecekleri üzüntü, acı, elem ve psikolojik buhran, vb. gibi manevi zararların daha büyük sıkıntılara yol açacağı hususu yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla, idare hukuku kuralları çerçevesinde Anayasaya dayalı olarak geliştirilen bir ilke uyarınca manevi zararların karşılanma olanağının içeriği itibariyle engelleyici bir hüküm taşımayan kanun ile ortadan kaldırıldığından bahsedilmesi olanaksızdır.

Diğer yandan, manevi tazminat, patrimonanda meydana gelen bir eksilmeyi karşılamaya yönelik bir tazmin aracı değil, tatmin aracıdır. Başka türlü giderim yollarının bulunmayışı veya yetersiz kalışı, manevi tazminatın parasal olarak belirlenmesini zorunlu hale getirmektedir. Olay nedeniyle duyulan elem ve ızdırabı kısmen de olsa hafifletmeyi amaçlar. İşte bu niteliğinden dolayı sorumluluk hukukunun genel çerçevesinde manevi tazminatın miktarı her bir olay ve birey yönünden yargı yerlerince farklı şekilde değerlendirileceğinden, manevi tazminat miktarının idare organlarınca takdir edilmesini sağlayacak şekilde kanunla belirlenmesi, müessesenin niteliği ile bağdaşmayacağından, kanun koyucunun kanunda açıkça öngörmesini beklemek gerçekçi değildir.

Bununla birlikte Elazığ İdare Mahkemesi tarafından, 5233 sayılı Kanun'un terör veya terörle mücadeleden dolayı zarara uğrayanların manevi zararları dışında yalnızca maddi zararlarının tazminine ilişkin hükümlerinin Anayasanın 2., 5., 11., 36., 90. ve 125. maddelerine

T.C.
ANKARA

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1681

KARAR NO : 2019/768

aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesine yapılan başvuru üzerine Anayasa Mahkemesince verilen 25.06.2009 tarih ve E:2006/79 K:2009/97 sayılı kararın manevi zararlara ilişkin bölümünde de belirtildiği üzere, 5233 sayılı Kanun idarenin terör olaylarına dayalı kusursuz sorumluluk alanını genişleten, oluşan zararların yargı yoluna başvurmadan sulh yoluyla ödenmesine öngören, bu yönüyle uyuşmazlığın sadece maddi zararlara ilişkin kısmının yargı dışı alternatif bir yöntemle giderilmesini sağlayan, ancak manevi zararların karşılanmasını da engellemeyen nitelikte bir yasadır.

Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 18888/02 nolu başvuruya konu 12/01/2006 günlü Aydın İçyer-Türkiye kararının 81. paragrafında, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Kaynaklanan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunla ilgili olarak "Tazminat kanununda yalnız maddi zararlar için tazminat talep etme olanağının bulunduğu doğru olsa da Kanunun 12. maddesinin idari mahkemelerde manevi zarar için tazminat talep etme olanağı verdiği görülmektedir." ifadesine yer verilmiştir. Diğer taraftan, terör olayları nedeniyle zarar gören bireylerin, 5233 sayılı Kanun uyarınca maddi zararlarının karşılanmasına yönelik olarak sulhname imzalamış olsa dahi, meydana gelen manevi zararların tazmini istemiyle dava açmalarına engel teşkil etmemektedir.

Bu bakımdan, terör olayları nedeniyle meydana gelen ve sosyal risk ilkesi kapsamında bulunup 5233 sayılı Kanun uyarınca karşılanmayan ilgililerin ileri sürdükleri manevi zarara bağlı tazminat taleplerine ilişkin uyuşmazlıklarda, idare hukukunun tazminata ilişkin ilke ve kuralları çerçevesinde 2577 sayılı Kanun'un öngördüğü usullere tabi olarak manevi tazminat ödenip ödenmeyeceğine ilişkin yargısal incelemesinin yapılması gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; 10.10.2015 tarihinde Ankara Tren Garı önünde meydana gelen patlamada davacının yaralandığı, davacının olay sonrasında ilk olarak Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne başvurduğu, hastanece düzenlenen raporda, bilinç kaybı veya kafa travması ve sistematik herhangi bir kravmasının bulunmadığının sağ bacakta yabancı cisim girmesine bağlı 0,5x0,5 boyutundaki yara dışında 2x0,5 ve 1x0,5 boyutlarında sıyrık bulunduğu, sol ayak 4 ve 5. parmaklarındaki subjektif ağrı dışında başkaca bulgunun yer almadığı, aynı gün Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne başvurduğu, yapılan muayenesi sonucunda vücudunda yumuşak doku içinde şarapnel parçası tespit edildiği, mevcut yaralanmasının yaşamını tehlikeye sokmadığı, kişi üzerindeki etkisinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmadığı, vücudunda kemik kırığı saptanmadığına ilişkin 06.11.2015 tarihli rapor tanzim edildiği, Ankara Valiliği Zarar Tespit Komisyonu'nun 07.09.2016 tarihli kararı doğrultusunda davacı ile 05.12.2016 tarihinde sulhname imzalanarak maddi zararının giderildiği, davacının 500.000,00-TL manevi zararın tazmini istemiyle yaptığı 08.12.2015 tarihli başvurusunun, davalı idarece zımnen reddedilmesi üzerine 40.000,00-TL manevi tazminatın 10.10.2015 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Uyuşmazlıkta, Mahkememizin 07.06.2018 tarihli ara kararı ile davacıdan sağlık durumunun en son halini gösterir sağlık kurulu raporunun dava dosyasına sunulması istenilmiş, ara karar gereği Mahkememiz dosyasına sunulan Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin 09.07.2018 tarih ve SKR964 sayılı Sağlık Kurulu Raporu'nda özetle olay tarihindeki rapordaki belirtilen yaralanmaya ilişkin bulguların varlığından, sol ayak 4 ve 5. parmaklardaki his kaybından bahsedildiği, davacının 10.10.2015 tarihindeki yaralanmasına bağlı olarak gelişen ve sosyal yaşamının devamına engel olur nitelikte bir bulguya yer verilmediği görülerek davacının 10.10.2015 tarihinde meydana gelen patlamayla neden sonuç ilişkisi kurulabilecek herhangi bir sağlık özürü bulunmadığı, iş göremez durumda olmadığı anlaşılmıştır.

Uyuşmazlık konusu olayın bir terör eylemi olduğu ve davacının bu eylem neticesinde yaralandığı hususlarında taraflar arasında ihtilaf bulunmadığından, terör eylemi sebebiyle yaralanan davacının her ne kadar bu olaydan ötürü yaralanmaya bağlı sağlık sorunları büyük

T.C.
ANKARA

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2016/1681

KARAR NO : 2019/768

ölçüde giderilmiş olsa da olayın muhatabı olmayan bireylerde bile olumsuz etki yaratan terör eylemi sebebiyle yaralanan davacı açısından manevi tazminat istemine sebep olabilecek nitelikte üzüntü, elem ve ızdırap doğduğu kabul edilmelidir. Manevi tazminatın malvarlığında meydana gelen eksilmeyi karşılamaya yönelik değil, olay nedeniyle kişinin manevi yaşamında ortaya çıkan acı ve elemi azaltılmasına yönelik tatmin edici yönü ağır basan bir tazminat türü olması sebebiyle mezkûr terör eyleminden dolayı ortaya çıkan manevi zararın, eylemin gerçekleşmesinde idarenin kusuru olmasa dahi yukarıda açıklanan sosyal risk ilkesi gereğince zenginleşmeye yol açmayacak şekilde belirlenerek tazmini gerekmektedir.

Buna göre, olayın meydana geliş şekli, davacının halihazırdaki sağlık durumu dikkate alındığında, bombalı saldırı neticesinde yaralanan davacının olay nedeniyle duyduğu acı ve ızdırabı kısmen de olsa karşılayabilmek amacıyla 40.000,00-TL manevi tazminat isteminden 5.000,00-TL'sinin takdiren davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine hükmedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; davacının **manevi tazminat isteminin kısmen kabulü ile 5.000,00-TL** manevi tazminatın idareye başvuru tarihi olan **08.12.2015** tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davalı idare tarafından davacıya ödenmesine, **fazlaya ilişkin manevi tazminat isteminin ise reddine**, dava kısmen kabul kısmen ret ile sonuçlandığından, aşağıda dökümü yapılan 148,90-TL yargılama giderinin haklılık oranına göre 18,61-TL'si ile 341,55-TL nisbi karar harcının haklılık oranına göre 42,69-TL'si ve kabul edilen manevi tazminat miktarı üzerinden karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre belirlenen 1.362,00-TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, kalan 130,29-TL yargılama gideri ile haklılık oranına göre 298,86-TL nispi karar harcının davacı üzerinde bırakılmasına, reddedilen kısım yönünden karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 10. maddesinin 2. fıkrası uyarınca 1.362,00-TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, dava açılırken peşin ödenen 683,10-TL nisbi karar harcından 341,55-TL düşüldükten sonra kalan 341,55-TL'nin karar kesinleştikten sonra istemi halinde ilgili tahsil merciince, posta ücreti avansından artan miktarın ise Mahkememizce re'sen davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren **30 gün içinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne istinaf yolu açık olmak üzere**, 28/03/2019 tarihinde karar verildi.

HAKİM
İHSAN TÜRKMEN
KÖKDEMİR
212498

YARGILAMA GİDERLERİ	:	
Başvurma Harcı :		29,20 TL
Vekalet Harcı :		4,30 TL
Posta Gideri :		115,40 TL
TOPLAM :		148,90 TL
Nisbi Karar Harcı:		341,55 TL

